

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Karászi Viktor Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Karászi Viktor ügyvéd) által képviselt felperes neve (Cg..., címe) felperesnek - a Papp-Kalász-Tóth Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Tóth Károly ügyvéd) által képviselt alperes neve (Cg..., címe) alperes ellen jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 2017. február 22. napján 6.G.40.023/2017/2. számú ítélete ellen az alperes 3. sorszámu fellebbezése alapján, a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság 2019. január 14-én kelt Pfv.V.22.582/2017/6. számú végzése folytán megismételt másodfokú eljárásban az alulírott napon - tanácsülésen - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a felperesnek 2 004 850 (Kétmilliónégyezer-nyolcszázötven) Ft összevont másodfokú és felülvizsgálati perköltséget, az államnak - az illetékhatalóság külön felhívására - 2 500 000 (Kétmillió-ötszázezer) Ft állam által előlegezett fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Debreceni Törvényszék a felperest a 2014. október 19-én kelt 6.G.40.192/2012/39. számú ítéletével kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 68 000 000 Ft tőkét, abból 8 000 000 Ft után 2011. május 21. napjától, 60 000 000 Ft után 2012. március 23. napjától a kifizetés napjáig terjedő időre számított, félévente a naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt mértékű késedelmi kamatot, továbbá 5 912 000 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A Debreceni Ítéltábla a 2015. március 19. napján kelt Gf.I.30.793/2014/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének a fellebbezett részét helybenhagyta, és a felperest 2 540 000 Ft másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

A felperes a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, azonban annak az elbírálása előtt, 2015. április 22-én, felszólításra - a jogerős ítéleti marasztalásnak megfelelően - 101 224 842 Ft-ot átutalt az alperesnek.

A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a 2015. november 30-án kelt Gfv.VII.30.189/2015/4. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a keresetet elutasította. Az alperest kötelezte a felperesnek 1 270 000 Ft elsőfokú, 3 770 000 Ft másodfokú és 4 770 000 Ft felülvizsgálati eljárási költség, az államnak felhívásra 1 500 000 Ft feljegyzett kereseti illeték megfizetésére.

A felperes az alperest - az általa 2016. február 8. napján átvett - ügyvédi levélben eredménytelenül szólította fel az általa megfizetett 101 224 842 Ft visszafizetésére.

A felperes a 2016. március 2-án előterjesztett keresetében 101 224 842 Ft és ennek 2015. november 30. napjától számítottan a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:48. §-a szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Előadta, hogy a jogerős ítélet szerinti fizetési kötelezettségét teljesítette, amely jogerős ítéletet utóbb rendkívüli perorvoslat eredményeként a Kúria hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a keresetet elutasította. Ebből következően az alperes az általa a jogerős ítélet alapján megfizetett összegre nem jogosult, azt a Ptk. 6:579. § (1) bekezdése alapján jogalap nélküli gazdagodás címén köteles visszafizetni, amit a pert megelőzően közölt felhívás ellenére nem teljesített.

Az elsőfokú bíróság a 2016. június 22-én meghozott 6.G.40.033/2016/2. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 101 224 842 Ft-ot, annak 2015. november 30. napjától a kifizetés napjáig terjedő időre félévente a naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, valamint 7 850 000 Ft perköltséget. Az elsőfokú bíróság az ítéletét a per első tárgyalásán hozta meg, amelyen az alperes képviselője szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, és írásbeli ellenkérelmet sem nyújtott be.

Az alperes igazolási kérelemmel élt, és ellenkérelmet terjesztett elő, amelyben a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a Ptk. 6:579. § (2) bekezdésére tekintettel nem köteles a visszatérítésre, mert a szerzett vagyoni előnytől már elesett. Ebből az összegből ugyanis a fennálló fizetési kötelezettségeit és tartozásait rendezte. 2015. június 22-én, amikor a felperes által kezdeményezett felülvizsgálati kérelemről tudomást szerzett, már nem volt a birtokában a vagyoni előny. A gazdagodás tekintetében jóhiszeműnek minősül, hiszen ahhoz jogerős ítélet alapján jutott. Felróhatóság sem terheli a gazdagodás megszűnésével kapcsolatban, a kérdéses összeggel a működését állította helyre, az adósságait rendezte. Nem kellett számolnia a visszatérítési kötelezettséggel és felelőssége a gazdagodás megszűnéséért nem állapítható meg, így visszatérítési kötelezettsége sincs.

A felperes az ellenkérelemben foglaltakra előadta, hogy a gazdagodás megszűnésével kapcsolatban az alperest felróhatóság terheli. Az alperes akkor járt volna el helyesen, ha megvárja a rendkívüli perorvoslat előterjesztésére nyitva álló határidő leteltét, illetve a rendkívüli perorvoslat elbírálását, és addig a gazdagodását nem használja fel. Álláspontja szerint nem minősül a gazdagodástól elesésnek, ha azt valaki a saját céljaira fordította, saját érdekkörében felhasználta. A visszatérítési kötelezettséggel a mai magyar jogrendszerben mindaddig számolni kell, amíg a rendkívüli perorvoslatra nyitva álló határidő eredménytelenül le nem telik. Ebből a szempontból irreleváns, mikor értesült az alperes a rendkívüli perorvoslat benyújtásáról.

Az elsőfokú bíróság az igazolási kérelem folytán megismételt első tárgyalást követően 2017. február 22. napján meghozott fellebbezett ítéletével a 6.G.40.033/2016/2. számú ítéletét hatályában fenntartotta.

Az ítélete jogi indoklásában rögzítette, hogy a keresettel érintett átutalás teljesítése 2015. április 22-én történt, ezért a felek jogvitájára a Ptk. rendelkezéseit, a 6:579. § (1) és (2) bekezdését alkalmazta. Rámutatott, hogy e rendelkezések szerint jogalap nélküli gazdagodás címén marasztalásnak csak akkor van helye, ha a jogosult a vagyona rovására szerzett előny visszatérítését más jogcímen nem igényelheti. Megállapította, hogy az adott esetben a keresettel érvényesített összeg megfizetése nem szerződéses jogviszonyon alapult, illetve jogellenes magatartás hiányában az alperes kártérítési felelősséggel sem tartozhat.

Az elsőfokú ítélet indoklásában kifejtettek szerint a jogalap nélküli gazdagodásnak három konjunktív feltétele van.

A gazdagodás valamely vagyoni előny megszerzését jelenti, amely alapján a gazdagodó vagyonának értéke növekszik, illetve a vagyoni előny hiányában a várható mértékben nem csökken. A felperes

2016. április 22. napján átutalási megbízással 101 224 842 forintot megfizetett, és az alperes ehhez az összeghez - mint a keresettel érvényesített összeghez - jutott hozzá.

A jogalap hiánya azt jelenti, hogy a gazdagodó nem rendelkezik érvényes jogcímmel a gazdagodás megtartására. A felperes az átutalást jogerős ítélet alapján teljesítette, azaz a teljesítés időpontjában az alperesnek volt érvényes jogcíme, azonban a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az alperes (az előzményi ügyben felperes) keresetét elutasította. Ezáltal az alperes érvényes jogcíme megszűnt, a továbbiakban a gazdagodás megtartására nem jogosult.

A más rovására történő gazdagodás annyit jelent, hogy az a másik fél vagyonából elvont részből származik. Mindez feltételezi az okozati összefüggést is az egyik fél gazdagodása és a másik fél vagyoni jogainak, illetve érdekeinek sérelme között. A jelen esetben ez a feltétel is megvalósult, mivel az átutalás folytán értelemszerűen az átutalt összeggel csökkent a felperes vagyona.

Az elsőfokú bíróság arra is kitért, hogy az alperes sem tette vitássá ezeknek a feltételeknek a fennálltát, de arra hivatkozott, hogy a Ptk. 6:579. § (2) bekezdése értelmében a gazdagodást nem köteles visszatéríteni, mert attól a visszakövetelés előtt elesett. A hivatkozott jogszabály alkalmazásánál azonban a gazdagodástól való elesés nem pusztán azt jelenti, hogy a gazdagodás a visszakövetelés időpontjában már nincs meg, annak a megállapításához a gazdagodó akaratán és befolyásán kívül álló objektív körülmény is szükséges, amelynek eredményeként következik be a gazdagodástól való elesés.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy ilyet maga az alperes sem állított, hiszen azt adta elő, hogy saját elhatározásából és érdekkörében költötte el a kifizetett összeget, abból a tartozásait egyenlítette ki. A bírói gyakorlat szerint pedig nem minősül a gazdagodástól való elesésnek, ha az előnyt a gazdagodó saját érdekkörében felhasználta. Így a felperes nem tekinthető a jogcím nélkül hozzájutott 101 224 849 Ft-tól elesettnak kizárólag azért, hogy abból a tartozásait egyenlítette ki, mivel ez esetben a gazdagodás az alperes vagyonában maradt.

Mindezek alapján kötelezte az alperest a kereset szerint a jogalap nélküli gazdagodás és annak a Ptk. 6:47. és 6:48. §-a szerinti késedelmi kamatai megfizetésére.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, a felperes keresetének az elutasítását kérte.

Változatlanul az volt az álláspontja, miszerint abból az okból, hogy a vagyoni előnytől a visszakövetelés előtt elesett, és nem volt rosszhiszemű, valamint a gazdagodás megszűnésével kapcsolatban sem terheli felróhatóság, ezért nem kötelezhető a vagyoni előny visszatérítésére.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását, és az alperesnek a perköltség fizetésre kötelezését kérte.

Az ítélet tábla a 2017. szeptember 14-én kelt Gf.III.30.165/2017/5. számú végzésével a pert megszüntette, az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelmében hatályon kívül helyezte, megállapította, hogy az eljárásban mérsékelt illetéket kell fizetni, ezért a többlet illeték visszatérítése kérhető. Kötelezte a felperest az alperes javára 75 000 Ft másodfokú perköltség 15 napon belüli, az állam javára 25 000 Ft állam által előlegezett mérsékelt fellebbezési eljárási illeték külön felhívásra történő megfizetésére.

Az ítélet tábla a döntését azzal indokolta, hogy olyan tényállás mellett, amelyre a felperes a keresetét alapította, visszvégrehajtás elrendelésének van helye, a felperes keresetlevelében előterjesztett kérelmet tartalma szerint visszvégrehajtás elrendelése iránti kérelemnek kellett (volna) tekinteni, és ilyenként elintézni. Az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a felperes által érvényesített jogként a jogalap nélküli gazdagodás visszatérítéséről döntött, és tévedett akkor is, amikor erről a jogról ítéletet hozott. Ezért a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 130. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel a 157. § a) pontja, és a 251. § (1) bekezdése szerint rendelkezett.

A felperes az ítélet tábla határozatával szemben felülvizsgálati kérelemmel élt.

A Kúria a 2019. január 14-én kelt Pfv.V.22.582/2017/6. számú végzésével a jogerős végzést hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Megállapította, hogy a felülvizsgálati eljárásban a felperes oldalán 1 300 000 Ft, az alperesén 10 000 Ft költség merült fel.

A Kúria megállapította, hogy nem volt jogszabályi akadálya a felperes követelése keresetként való érvényesítésének, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság - az alperes fellebbezése alapján - érdemben tartozott volna elbírálni. Mivel ez nem történt meg, a Kúria a jogerős permegszüntető végzést az 1952. évi Pp. 270. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, melynek keretében a felek jogvitáját a jogalap nélküli gazdagodás szabályai alapján tartozik elbírálni.

Az ítélet tábla - a keresetlevél benyújtásának az időpontjára (2016. március 2.) valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 629. §-ára és 630. § (1) bekezdésére figyelemmel - a megismételt másodfokú eljárásban is az 1952. évi Pp-t alkalmazta.

Az 1952. évi Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el, mert a felek felhívás ellenére tárgyalás tartását nem kérték.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a Kúria felülvizsgálati határozatában előírtak szerint - érdemben, az 1952. évi Pp. 253. § (3) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül.

A fellebbezés alaptalan.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. § (2) bekezdés I. fordulata és a 254. § (3) bekezdése alkalmazásával az indokai alapján hagyta helyben, ezért részletesen nem ismétli meg az ott kifejtetteket, csupán a következőket emeli ki.

A keresetében általa meghatározott jogcím, a Ptk. 6:579. §-a szerinti jogalap nélküli gazdagodás tekintetében a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes az ő rovására jutott jogalap nélkül vagyoni előnyhöz. A peres felek között korábban folyamatban volt peres eljárás kimenetele, az abban meghozott határozatok tartalma, a felperes által az alperes felé teljesített kifizetés ténye, időpontja és összege nem volt vitatott, így az elsőfokú bíróság által ezeknek a tényeknek való megállapítása megfelelt az 1952. évi Pp. 163. § (2) bekezdésének, azt a fellebbezésében az alperes sem kifogásolta.

Ezért az ítélet tábla is az elsőfokú bíróság által az ezzel összefüggésben megállapított tényállást tekintette irányadónak. Ez alapján a tényállás alapján pedig helytálló következtetést vont le az elsőfokú bíróság arra, hogy a felperes által a Debreceni Ítélet tábla Gf.I.30.793/2014/4. számú jogerős ítélete alapján a részére a 2015. április 22-én átutalt 101 224 842 Ft az alperest a Kúria Gfv.VII.30.189/2015/4. számú ítélete szerint nem illeti meg, mert nem rendelkezik olyan jogcímmel, amely alapján azt megtarthatná.

Az alperes a fellebbezési kérelmének kizárólagos indokaként csupán utalt arra, amit a védekezésében már felhozott, anélkül azonban, hogy hivatkozott volna az elsőfokú bíróság által ebben a körben el nem bírált tényre vagy körülményre, vagy olyan jogi érvre, amelyet az ítélet tábla az érdemi döntés felülvizsgálata során figyelembe vehetett volna.

Az alperes védekezését azonban az elsőfokú bíróság teljes körűen elbírált, az ítélet tábla pedig egyetértett az ebben elfoglalt azzal a jogi álláspontjával, amely szerint a jelen ügyben a Ptk. 6:579. § (2) bekezdése azért nem alkalmazható, mert az, hogy a kérdéses összeget az alperes a fizetési kötelezettségei és a tartozásai „rendezésére” felhasználta, nem jelenti azt, hogy a gazdagodástól

elesett. Azzal ugyanis, hogy az alperes tartozásai a felperestől kapott pénz felhasználásával megszűntek, az alperes vagyona a megszűnt tartozásai mértékével a felperes vagyonának a rovására nőtt, így ettől a gazdagodástól - amelyhez jogalap nélkül jutott - valóban nem esett el. Ezért ezt az összeget a Ptk. 6:579. § (1) bekezdése alapján a felperesnek visszafizetni köteles.

Az eredménytelenül fellebbező alperes a saját másodfokú perköltségét (ügyvédi munkadíj) maga köteles viselni, és az ítélőtábla az 1952. évi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján őt kötelezte a felperes részére az ügyvédi díjból felmerült másodfokú, valamint a felülvizsgálati eljárásban keletkezett, a Kúria által megállapított perköltségének megfizetésére.

Az ítélőtábla az ügyvédi díj összegét a 101 224 842 Ft másodfokú pertárgyérték alapul vételével a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja, (5) és a 4/A. § (1) bekezdése szerint, de - a kiemelkedően magas pertárgyértékre, a kifejtett ügyvédi tevékenységre és arra figyelemmel, hogy a másodfokú eljárásban tárgyalást nem tartott - a (6) bekezdést alkalmazva 555 000 Ft + 27 % Afa, azaz 704 850 Ft-ban állapította meg, amelyhez hozzászámította a Kúria által megállapított 1 300 000 Ft felülvizsgálati költséget, és így az alperest (704 850 + 1 300 000)

2 004 850 Ft megfizetésére kötelezte az 1952. évi Pp. 217. § (1) bekezdés szerinti általános teljesítési határidőben.

Az alperesnek - az illetékfeljegyzési joga folytán helyette - az állam által előlegezett, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. § (1) bekezdése szerinti 2 500 000 Ft fellebbezési eljárási illetéknek az állam javára való megfizetésére kötelezése pedig - a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CLXXVIII. törvény 17. és 18. §-aira figyelemmel a jelen eljárásban még alkalmazandó - a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén és a 15. § (1) és (3) bekezdésén alapul.

Az ítélőtábla meghagyja az elsőfokú bíróságnak, hogy - a Gf.III.30.165/2017/5. számú végzése alapján esetleg már teljesített illeték visszatérítési kérelemre tekintettel - a jelen ítélet és a Kúria Pfv.V.22.582/2017/6. számú végzésének egy kiadmányát küldje meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-budapesti Adó- és Vámigazgatóságának.

Debrecen, 2019. április 25.

Dr. Görög Attila sk a tanács elnöke, Dr. Riczu András sk előadó bíró, Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk bíró